S. Nagy Katalin

Látogatóban – házaspárok műtermeiben 2.

DOI 10.35402/kek.2023.3.7

Absztrakt

A *Látogatóban – házaspárok műtermeiben* című sorozat második fejezetében egy különleges képi világgal bíró művész házaspár életútját mutatja be S. Nagy Katalin. Turcsányi Antal expresszív, organikus formákból építkező művész, míg Mózes Katalin szürreális, lírai és kollázstechnikán alapuló műveket alkot. Mindketten mitológiai utalásokkal gazdagítják műveiket, érzelmileg és gondolatilag is erős hatást gyakorolva a befogadóra. A szocialista rendszerben és a rendszerváltás utáni időszakban is a művészeti periférián alkotó, az aktuális kultúrpolitika elvárásaihoz nem igazodó, eltérő társadalmi háttérrel és családi hagyományokkal bíró házaspár nem kötődik egyetlen kortárs képzőművészeti csoporthoz sem, nem keresik a társadalmi elismertséget, a magán- és kereskedelmi galériákkal sem építenek ki kapcsolatot. A kettejük közötti erős elhatározásra, értékekre épülő szövetségben járják a saját útjukat, alakították ki az egyéniségüket híven tükröző műtermeiket. A hátráltató tényezők ellenére 1990-től egyéni és csoportos kiállításokon is sikeresen bemutatkoznak, hazai és nemzetközi szakmai körökben is elismerést nyerve. Noha a művész házaspár forma- és színvilága, mitológiai háttere erőteljesen különböző, a lényeget illetően egyeznek: az ember létének törvényeit kutatják.

Abstract

In the second part of the series Visiting - In the Studios of Couples, Katalin S.Nagy presents the life journey of an artist couple with a unique visual world. Antal Turcsányi is an expressive artist who works with organic forms, while Katalin Mózes creates surreal, lyrical and collage-based works. Both of them enrich their works with mythological allusions, making a strong emotional and intellectual impact on the viewer. The artist couple with different social backgrounds and family traditions even in the socialist system and in the period after the regime change, worked on the artistic periphery, did not conform to the expectations of the current cultural policy, are not connected to any contemporary fine art group, they did not seek social recognition, not even with private and commercial galleries build a relationship. In an alliance based on strong determination and values between the two of them, they went their own way and have created studios that reflect their individuality. Despite these obstacles, they have been exhibiting successfully in solo and group exhibitions since 1990 and have received recognition in national and international professional circles. Although the artist couple's formal, colourful and mythological backgrounds are strongly different, they agree on the essence: they are researching the laws of human existence.

Ketten (1972) – Mózes Katalin és Turcsányi Antal

A Turcsányi Antal–Mózes Katalin házaspárt 2005-ben ismertem meg. A Farkas István Alapítvány elnökeként a IV. Szekszárdi Festészeti biennálén, melyet abban az *évben Farkas István emlékezete* címmel rendeztek, az Alapítvány díját Turcsányi Antalnak adtam át. 2005 őszén Kováts Albert festőművésszel, a Magyar Festők Társasága elnökével látogattuk meg mátyásföldi otthonukban, műtermeikben a művész házaspárt. Olyan erős szimpátia alakult ki közöttünk, hogy már a rákövetkező évben, 2006-ban bemutattam őket szülővárosomban, Nagykanizsán, az általam létrehozott főiskolán (HÍD Dunántúli Vizuális Műhely), ahol a hallgatóknak tartott tárlatvezetéseken meglepettem tapasztaltam, milyen érdeklődve, figyelmesen fogadták el a látszólag nagyon más nyelvezeten szóló (Turcsányi Antal inkább expresszív, organikus formákból építkező, Mózes Katalin inkább szürreális, lírai, kollázstechnikán alapuló), számukra

szokatlan műveit. Szinte egyhangú volt a húsz év körüliek véleménye: mindketten az érzelmeiket mozgósítják és gondolkodásra késztetik őket főleg a gazdag mitológiai utalásokkal. Továbbiakban az elmúlt két évtizedben mindkettőjüknek több kiállítást rendeztem és többet meg is nyitottam, többször írtam is munkásságukról tanulmányokat, katalógus szövegeket (lásd például Arnolfini Szalon Esszéportál, Élet és Irodalom). Az Artézi Galériában 2016 és 2023 között 12 általam rendezett csoportos kiállításon mindketten rendszeresen szerepeltek munkáikkal.

Ahhoz a nemzedékhez tartoznak, amelynek a kilencvenes évek elején zajló történelmi, politikai, gazdasági változások nem jártak előnnyel, nem hoztak pozitív fordulatot. Addig is a perifériára szorultak, azután is. Az újonnan alakuló magángalériák, kereskedelmi galériák figyelme a főiskolások, a fiatalok felé fordult, a szakma a hatvanas-hetvenes évek elején szemléletbeli áttörést hozó újítókat (Ipartervesek, Szürenon, a betiltott Balatonboglár stb.) igyekezett kárpótolni az őket a hatvanas-hetvenes években ért hátrányokért, megkülönböztetésekért, amiatt, hogy az úgy nevezett „3T" kultúrapolitika következtében a „tiltott" vagy legfeljebb „tűrt" kategóriába sorolták őket művészként. Ez leginkább a harmincas és a húszas években született generációkat érintette. A politikai pártok saját híveiket, az ízlésüknek megfelelő alkotókat tolták előtérbe. A magukat sehova el nem kötelezők, az örök kívülállók gyarapították a magyar művészettörténet nagy magányosainak (Mednyánszky László, Csontváry Kosztka Tivadar, Farkas István) sorát és sorsát. Az idősebb korosztályt még nem védte az úgy nevezett szocializmusban megszerzett presztízs (műterem, magas nyugdíj, állami vásárlások). Az újra meginduló magángyűjtők is főként a hazatelepülő vagy a külföldre elűzött művészektől vásároltak és a tanáraik által előtérbe tolt fiatal posztavantgárdtól. A hetvenes évek elején külföldre kényszerített magyar képzőművészek felé fordult a kiállításrendezők és a magángalériákat működtetők figyelme. Nagyon sok képzőművésze maradt munkanélküli, magángyűjtő és galéria nélküli, a segélyek is szerény összegűek lettek, másodlagos pénzkereseti forrásokra kényszerültek.

Turcsányi Antal 1940-ben Tiszakanyáron született. Édesapja gyümölcskertész Szabolcs-Szatmár megyében, de a front elől 1944-ben eredeti szülő- és lakhelyére, Bács-Kiskun megyébe menekült családjával. Innen két év múlva Kelebiára költöztek, ahol egy lepusztult gyümölcsöst rekultiválva gazdálkodni kezdett. A rákosi korszak erőszakos tsz-mozgalma elvitte a már jól termő gyümölcsöst, mert az édesapja

Fehér vászon (2023)

nem volt hajlandó belépni a tsz-be. Ekkor már négy jó rajzi adottságú gyermek volt a családban (közülük kettő rajztanári diplomát szerzett).

Turcsányi Antal 1957-ben Budapestre költözik, itt rajzolni, festeni tanul és ipariskolát végez, később esti gimnáziumban leérettségizik. Már kisgyermekként is sokat és ügyesen rajzol, korán kezdett szakkörökbe járni. 1955–56-ban a kiskunhalasi, 1958 és 1969 között – kisebb megszakításokkal – a budapesti Ferenczy István Képzőművészeti Körben tanul. Ez a budai Fő utcában működő Vizuális Műhely (eredetileg kör) 1957-től jelentős szerepet tölt be a magyar képzőművészeti életben, művészeti nevelésben. Rajziskolaként lehetőséget nyújt a művészeti egyetemekre való felkészüléshez. A hagyományos technikák, anatómiai tudás, mintázás, rajz mellett a modern szemléletbe is bevezeti az igényes szakmai képzésben résztvevőket. A hatvanas, hetvenes években itt volt lehetősége tanulni azoknak, akik származásuk, politikai okok miatt nem kerülhettek be a Főiskolára. 1959-től két évig a Magyar Képzőművészeti Főiskola esti tanfolyamára jár, mestere Kmetty János. 1969-ben ismerkedik meg a Ferenczy Körben az akkor 18 éves Mózes Katalinnal.

Mózes Katalin 1951-ben született Felsőgödön. Szülei korán elváltak, ezért 1957-ben édesanyjával, két testvérével és anyai nagyszüleivel Budapestre költöztek. Szellemi, érzelmi értelemben is nagy hatással volt rá anyai nagyapja, aki máramarosi zsidó családból származott. Mózes Katalin két féltestvérét (apja első házasságából) Auschwitzban pusztították el.

Édesanyja használtcikk- és régiségkereskedő volt, az ötvenes években sem adta fel önállóságát. Mózes Kati képzőművészeti tehetsége hiába volt nyilvánvaló, származása miatt („maszek") nem vehették fel a Képzőművészeti Főiskolára. Ráadásul nem kapott útlevelet Párizsba, nem folytathatta ott művészeti tanulmányait. Ő is Luzsicza Lajos tanítványaként tanulta a szakmát a Ferenczy István Képzőművészeti Körben. Szinte szükségszerű volt találkozásuk mindkettőjük perifériku társadalmi helyzete, kívülállásuk miatt. A más-más társadalmi háttér, családi hagyományok (vidéki-budai gyerekkor, paraszti kultúra, katolikus vallás–zsidó kultúra, zsidó vallás) ellenére közös etikai és szakmai elkötelezettség hamar és tartósan összekötötte őket. Mindkettőjükben erős volt a szándék: festőnek lenni, méghozzá olyannak, akit sem a társadalmi, sem a kultúrapolitikai elvárások nem befolyásoltak. Mindketten a saját útjukat keresték, és erős egyéniségként – kitartással, munkával, szívvel-lélekkel– meg is találták. Tisztelték és segítették egymást az útkeresésben, terveik megvalósításában, kiállításokon való megmutatkozásokban – és ez a ma napig így van. Kölcsönös bizalomra, a másik

Picurral, Mózes Katalin a műtermében (Sulyok fotó 2020)

szabadságának elfogadására és festészetének elismerésére alapuló házasság.

Amikor egymásba szerettek, majd eldöntötték, hogy együtt élnek és segítik egymást a rájuk váró szakmai, életviteli, anyagi nehézségekben, sem a viszonylag nagy korkülönbség (11 év), sem a születési, családi körülmények mássága (falusi gyerekkor Turcsányi Antalnál, paraszti hagyományok, a fizikai munka ismerete – a budai iskola, a zsidó vallási háttér, az apa nélküli családi hátrány Mózes Katalinnál) nem befolyásolta kapcsolatukat, toleráns családi életre és a kitűzött életcél – festeni, festőművésznek lenni – megvalósítására szövetkeztek. Egy lányuk született, akinek zenei tehetsége gyerekkorától megnyilvánult, zongoraművész, művésztanár lett. Nagyobbik unokájuk jelenleg zeneszerzést tanul a Bartók Konzervatóriumban.

Amikor erre lehetőségük lett, mátyásföldi otthonukban kialakították műtermeiket. Mózes Kati műtermét lényegében férje, Turcsányi Antal építette meg, végezte a kőműves munkát, a nagyméretű ablakok beépítését, a festést és így tovább. Mintegy jelképeként a kölcsönös tiszteletnek, egymás munkája elismeréseként. A két műterem nagyon is magán hordozza és sugározza a két festő egyéniségét. Turcsányié a gazdag részletekkel együtt is rendezett, fegyelmezett, tiszta, férfias, Mózesé sokféle régi tárgy együvé tartozása, sejtelmes, finom, rejtélyes, nőies. Sokat elárul róluk, egyéniségükről, élettörténetükről és kapcsolatukról.

Turcsányi Antal első bemutatkozó kiállítása 1972-ben volt a budapesti Csepel Galériában, majd hosszú szünet után 1990-ben a Budapest Galéria Kiállítóházában. Ennek változást kellett volna elindítania a művész életében, ismertségében, mivel Németh Lajos nyitotta meg és felhívta a figyelmet a festő autonóm személyiségére, eredeti látásmódjára, szemléletmódjára. Németh Lajos az ELTE művészettörténet professzora, tanszékvezetője, a korszak legtekintélyesebb szakembereinek egyike, számos kortárs magyar képzőművészeti kiállítás megnyitója, katalógus, könyv szerzője, Csontváry, Kondor Béla, Ország Lili életművének szakértője, patrónusa. Egyértelmű kiállása Turcsányi mellett fontos változásokat indíthatott volna el. Váratlan halála 1991-ben pótolhatatlan vesztesége az átalakuló magyar képzőművészeti közéletnek, az avantgárd törekvéseknek, a modernizációnak. És rendkívüli veszteség Turcsányi életpályája szempontjából is. 50 éves, amikor a nagytekintélyű szakember felfedezi és a szakma figyelmébe ajánlja. Ez lappangó szakmai sikert, de alapvető egzisztenciális változást nem hozott. Ám ehhez a festő maga is hozzájárul: nem kapcsolódik egyetlen kortárs képzőművészeti csoporthoz sem, az újonnan alakuló magán- és kereskedelmi galériákhoz sem keres kapcsolatot. Szerény megélhetés biztosítanak számára a mesekönyv-illusztrációk, Artex-dekorációk, a megrendelésre készített németalföldi táblaképmásolatok és a kevés számú magángyűjtők.

Németh Lajos halála után lassan a művészeti írók, művészettörténészek, a kritika is felfedezi egyedülálló, expresszív hangvételű, ugyanakkor szürreális, mitológia utalásokkal teli figurális képi világát. Bán András, Kováts Albert, P. Szabó Ernő, Szegő György, S. Nagy Katalin, Szűcs Károly, Barki Gergely, Zsubori Ervin elemzik, értelmezik munkásságát. Lassan magángyűjtők és magángalériák is felfigyelnek rá (ez

évben, 2023-ban nyílik kiállítása Regensburgban, egy magángalériában).

A honlapján olvasható mottója: „Nem képeket gyártok, hanem a művészet terében újra élem az életemet." A nyolcvanas években Zsámbékon van önálló műterme, ahova rendszeresen kijár dolgozni, „ahol szinte remeteként dolgozott", majd feleségével közös mátyásföldi otthonukban alakítják ki műtermeiket. 1990 után folyamatosan bemutatkozik egyéni és csoportos kiállításokon. A Magyar Festők Társasága tagjaként rendszeres szereplője azok Budapesten és vidéken rendezett kiállításainak, akárcsak festőművész felesége, Mózes Katalin. 1992-ben Prágában és 1996-ban az USA-ban, 2005-ben Hágában, a Pulchri Studióban mutathatja meg erőteljes színvilágú, dinamikus vonalvezetésű, gyakran mitológiai ihletettségű képeit. (Hollandiában együtt állítanak ki feleségével.) Az önálló kiállítások közül kettőt emelnék ki: az 1998-ban a délalföldi Kelebián rendezettet, hiszen 17 éves koráig, Budapestre költözéséig ott élt a családjával és ott kezdett festeni, rajzolni. Identitásában, személyiségében fontos tényező a természet, a föld, a falu ismerése, közege és ez áttételesen ugyan, de erőteljesen közvetítődik munkásságában. Festményein érződik, hogy a természet otthonos közege, közvetlen a kapcsolata a fákkal, növényekkel, állatokkal, még ha azok nem naturálisan jelennek is meg, hanem szellemi-formai metamorfózisokon mennek át a képalkotás folyamán, akárcsak az archaikus kultúrákban létrejött mitológiákban. Olykor azonosíthatók, de leginkább csak emlékeztetnek a kiinduló alakzatokra, figurákra. Emlékezik az élővilágra, amelyben gyerekkorában felnőtt, de nem leképezi, másolja azokat, hanem újrateremti saját belső törvényei révén. A festményein szereplő lények saját teremtményei, még ha jellegzetességei, karakterük a valóságos világhoz kapcsolódik. A másik kiemelendő a Műcsarnokban *Torzók és maszkok* címmel 2018-ban rendezett bemutatkozása. Itt újra kiállíthatta az ezredfordulón festett, a Vigadó Galériában bemutatott Underground című murális igényű 18 méteres pannóját, tele a festő groteszk, nem evilági, de evilághoz kötött bizarr teremtményeivel, antropomorf és zoomorf teremtményeivel.

A sokféle csoportos kiállításon való szereplése közül itt most az Artézi Galéria-belieket emelem ki. 2016-tól 11 tematikus kiállítást rendeztem, az általam megadott hívószóval, kértem fel alkotókat, Turcsányi Antal többhöz is készített festményeket (*Műterem, Tükör, Genezis, Együtt egyedül*). Mitológiai kötődéséről már volt szó, itt most emberarc metamorfózisait, különös pszichoportréit emelem ki, amelyekben szemléletileg, szellemileg is a portré műfajának 20. századi megújítóihoz kapcsolódik. Ezekben Turcsányi nemcsak a mitológiák sokrétű emberábrázolását idézi meg, hanem a modern képzőművészetben zajló képi nyelvi változásokra is reflektál. Ezek között is több olyan van, ami monumentális hatást kelt, nagy méretben nagy falfelületen volna igazán hatásos, a befogadást megszólító.

A kortárs magyar művészettörténet hiánya marad, hogy kapcsolatok, pénzes támogatók, a figyelem

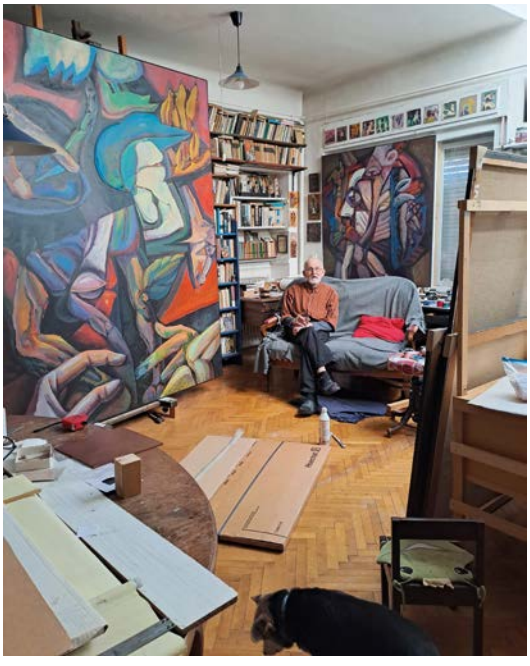

Turcsányi Antal a műtermében (2023)

hiánya miatt nem készülhettek el azok a nagyméretű művek, amelyeknek létrehozásához Turcsányi Antal rendelkezik a megfelelő szellemi, gondolati adottságokkal, mesterségbeli tudással, technikai felkészültséggel.

Szerencsére ez év őszén Regensburgban lesz kiállítása, felfedezte őt egy német galériatulajdonos. Ezt a veszteséget, hiányt a magyar kultúrában nem pótolja, de legalább némi kárpótlás az egész életét elkötelezetten, függetlenként végigdolgozó festőművésznek.

Szegő György, a Műcsarnok igazgatója, a Műcsarnok-beli kiállítás kurátora szerint Turcsányi „festő-filozófus, tudós-festő", aki „a monumentalitás bűvöletében alkotott", „a képekben átadható bölcselet mestere". Kováts Albert festőművész, a Magyar Festők Társaságának elnöke szerint „Turcsányi festészetének gyökerei az európai klasszikus modernségbe mélyednek", kolorizmusát, expresszív formaalkotását és „személyes stílusát" emeli ki. A 2015-ös Budapesti

Corvin Művelődési Ház négy kiállítóterében Barki Gergely művészettörténész által rendezett és megnyitott életműkiállítás alkalmából készült interjúban nyilatkozta a festő: „Tudom, hogy a képi minőség nem méret függvénye, de a nagy méret is hatáselem. Én inkább a nagy méretet kedvelem, a kis méret – érzésem szerint – korlátozza a kifejezés lehetőségeit, mind a szín, mind az anyag érvényesülése tekintetében."

A Ferenczy István Képzőművészeti Körben (megismerkedésük helyszíne) fiatal korukban együtt töltött évek, a közös és nagyon tisztelt tanárok, a közös baráti kör a képzőművészekből előkészület a hosszú évtizedek óta tartó házasságra, az egymás közelében lévő műtermekben folyó tevékenységre, egymás műveinek tiszteletére, véleménycserére és a közös kiállításokra itthon és külföldön (Budapest, Nagykanizsa, Szigetszentmiklós, Hága és így tovább).

Az 1951-ben született Mózes Katalin gyerekkorától festőnek készült. Az aktuális kultúrapolitika megakadályozta, hogy a hazai főiskolán vagy Párizsban folytathassa tanulmányait és késleltette kiállításokon való részvételét. Ő sem csatlakozott művészcsoportokhoz, szereplési vagy anyagi előnyt jelentő társulásokhoz. Magányos alkotó, kezdettől öntörvényűen saját útját járó, az elismertséggel, reprezentációval nem törődő alkotó. Saját világa, saját nyelvezete létrehozásán munkálkodott, és ez oly mértékben sikerült neki, hogy festményei, rajzai azonnal felismerhetők, azonosíthatók. Ugyanakkor nem lehet semmilyen stíluskategóriába beskatulyázni, leginkább így közelíthető meg: „olyan, mintha… volna". 55 éve foglalkozom kortárs képzőművészettel – határozottan az a véleményem, hogy ma az a hagyományos értelemben figyelemre méltó, esztétikai értelemben jó művész, aki olyan műveket teremt ebben a sokrétű, ellentmondásos, eklektikus művészeti világban, amelyben a kézjegyei alapján munkái megkülönböztethetők a többiekétől.

Első egyéni kiállítása 1980-ban volt Budapesten, a Műszaki Egyetem E-Galériájában volt 1976-ban (akkor 25 éves), majd 1985-ben a Fiatal Művészek Klubjában. Annak ellenére, hogy ő sem csatlakozott sem művészcsoportokhoz, sem galériákhoz, rendszeresen bemutatta képalkotó tevékenységének eredményeit közismert állami támogatású kiállítóterekben (Óbudai Pincegaléria, 1985, Vigadó Galéria, 1994; Budapest Galéria, 2006; Műcsarnok, 2022, magángalériákban (például Pintér Sonja Kortárs Galéria, 2001 és 2004; Nyitott Műhely Galéria, 2005; Klauzál 13 Galéria, 2011 és így tovább). Rendszeres résztvevője csoportos kiállításoknak (Magyar Festők Társasága, Artézi Galéria).

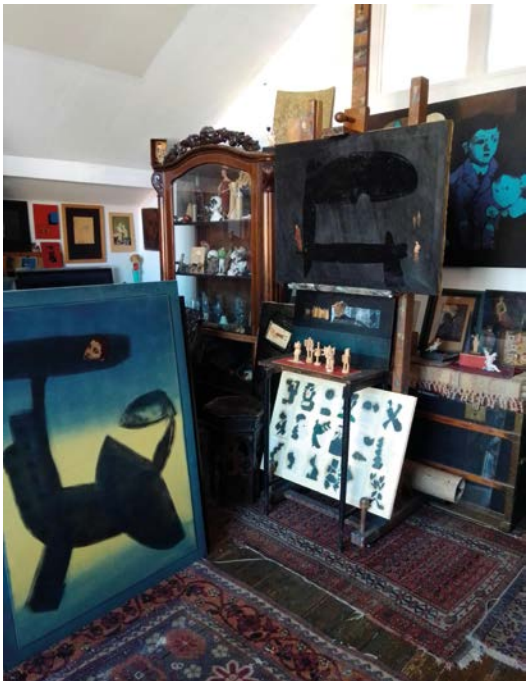

A Műcsarnok-beli kiállítás sikerét bizonyítják a róla megjelent írások (Medve Mihály, Kováts Albert, S. Nagy Katalin), újabb műgyűjtők figyelme és újabb kiállításmeghívók (Lena Roselli kereskedelmi galéria). A róla szóló írásokban a szerzők Rilke, Pilinszky verseiben, Klee festményeiben fedezik fel a szellemi, spirituális rokonságot Mózes Katalin meditatív festészetével.

Tanúja voltam, amikor az egyik legnagyobb hazai aukciós ház szakértője a műteremben sajnálkozott, hogy a festő nem készít nagyobb méretű képeket, sem sorozatokat (ugyanabból több példányt), mert azok eladhatóak volnának. Itt mondom el, hogy nagyobb méretű letisztult geometrikus lírai absztrakt olajfestményei (*Utazás*, 2007; *Játék 1–2*, 2010, *Kötelék*, 2011; *Hang*, 2013; *Testvérek*, 2013; *Lények*, 2017) mellett hozzám a festő kisméretű, zsidó és keresztény imakönyvlapokra és régi könyvek elsárgult maradványaira komponált munkái állnak legközelebb. Ezeken a háttér szövegtöredékei, a kiinduló felület szerves része a kompozíciónak. A múlt emlékei, jelenvalósága, a kultúra mint kötelezettség, titkok, rejtélyek halmaza. „Valószínűtlen valóság."

Mózes Katalin, amíg az édesanyja élt, segített neki az Ecseri bolhapiacon lévő kis régiségüzletében és az áru beszerzésében is. Megtanulta a tárgy- és a festményrestaurálást, bizományi áruházaknak dolgozott megrendelésre. Az egzisztenciális, mindennapi létezési keretek biztosítása mellett a múlt emlékeit megőrizni szándékozó szürreális hangvételű festészetére is

hatottak az elpusztított polgári kultúra maradványai, melyekkel a külvárosi, különleges hangulatú használt tárgyak piacán és a restaurálás, helyreállítás során is találkozott. Ez utóbbi tevékenység olyan technikai, anyagismereti tudással ruházta fel, mely hozzájárult képi világának, saját arculatának kialakításához is. Amikor a kiállításrendező vagy a katalógusíró Mózes Katalin munkáit megnevezve a cím után megjelöli, hogy vegyes technikával készült, nem is gondol arra, hogy mennyi élettapasztalat, anyagismeret sűrűsödik össze ebben a leegyszerűsített megnevezésben. Magában a névben is benne van, hogy többféle technikai eszköz használatát jelentheti (például olaj, ceruza, papírragasztás, de lehet a foltok, részletek körberajzolása, lehet a felületen a papír vagy a farost üresen hagyása stb.). Látszólag ezek képalkotó trükkök, valójában a néző figyelmének terelése, a befogadás folyamatának befolyásolása. A faktúra milyensége, minősége maga a mesterség. Mózes Katalin különleges hatású festményei sorsának, tapasztalatainak, tudásának lenyomata. Természetesen műtermében is jelen van számos olyan tárgy, egykori lakásdísz, már nem létező környezetek emléktöredékei, amelyek festményeinek is alkotóelemei. Metamorfózisaik során megőrzik a múltat, részeseivé válnak a jelennek.

A festmények, grafikák nyelve összetett, nem köthetők egyetlen stílushoz sem, ám az avantgárd irányzatok sokféleségén szól. Lírai absztrakt, konstruktivista, geometrikus absztrakt, szürreális és nagyon is valóságos. Különös nyelvezetük ellenére sem eklektikusak, az összefogott, fegyelmezett komponálás, a felületalakítás mikéntje, a festőre jellemző ecsetkezelés, formaalakítás, színvilág egységbe fogja az eltérő stiláris elemeket. A geometrikus alakzatok (kör, ellipszis, spirál stb.), mértani testek mint geometrikus jelek, szimbólumok, összekapcsolódnak a titokzatos, sokrétegű, szürreális elemekkel.

Van néhány téma, ami végigkíséri festményeit: alakzatokból épülő városok, az írás (spirituális elem), kontúrvonalak közé zárt stilizált figurák (kör és háromszög), a mérleg (például 2006-ban három jelentős művének is ez a címe). Portréi geometrikus alapformákra épülnek (*Testvérek*, 2013; *Portrék*, 2011; *Lények*, 2017), míg Turcsányi Antal portréi organikus formákból (például a *Maszk*-sorozat).

Turcsányi Antal és Mózes Katalin egymásétól nagyon is eltérő nyelven szólnak, forma- és színviláguk is erőteljesen különbözik, mitológiai hátterük is más-más, de a lényegben nagyon is egyeznek: az ember létének törvényeit kutatják. Amit Turcsányi Antal honlapján a bemutatkozáskor így fogalmaz meg: „Az ember igazi lénye volt mindig az érdeklődésem tárgya". És a festésről mint munkáról: „A készülő kép felülete a képi elemek változó viszonyrendszere. E viszonyrendszer folyamatos munka közbeni változása nekem eleven életérzetet ad." Mózes Katalin megfogalmazásában: „Amikor festek… át lehet élni egy-két gyönyörű szín, eltalált vonal, megtalált forma feletti boldogságot. Persze a képnek nem hibátlannak kell lennie. Elég, ha megfejthetetlen vagy kifejező. Elég, ha kép."

18 éve követem Mózes Katalin és Turcsányi Antal munkásságának alakulását, életpályáját, életüket. Rendeztem és nyitottam meg egyéni és közös kiállításukat (többek között szülővárosomban, Nagykanizsán), részvételükkel csoportos kiállításon (köztük az óbudai Artézi Galériában és Lovason, az általam szervezetteken). Kiemelem közülük a Rómában 2007-ben, a Római Magyar Akadémián a *Négy festőnő* című kiállításon Mózes Katalin bemutatkozását. Különleges együttes élmény volt, hogy a két festőművésznek, férjnek és feleségnek – akik először voltak „az örök városban" – segíthetem a felfedezését, pályája kiteljesedését.

Sokszor, sokfelé, több ürüggyel írtam művészetükről. A 2008-ban a Budapesti Galériában Turcsányi Antal kiállításmegnyitójakor neveztem őt „az elveszett nemzetékek"-hez tartozónak. Elég későn, de szerencsére mindkettőjüket felfedezték a magángyűjtők is, és a legfontosabb hazai múzeumokban is őriznek festményeikből (Fővárosi Képtár, Első Magyar Látványtár, Kecskeméti Képtár stb.)